

FILM- OCH BOKTIPS – på temat logopedi

Den här listan blir bara glest uppdaterad. Bra om vi hjälps åt att hålla den uppdaterad. Ifall du ser en film eller bok med anknytning till programmet, mejla gärna tipset till nadina.laurent@neuro.uu.se.

BÖCKER

Bauby, Jean-Domenique: *Fjärilen i glaskupan* (locked-in syndrom 2008)

Författaren var tidigare chefsredaktör för modetidskriften Elle och skrev denna självbiografi efter att han blivit totalförlamad efter en hjärnstamsblödning. Hans enda sätt att meddela sig med omvärlden är genom att blinka med vänster ögonlock. Så tillkommer också boken – bokstav för bokstav – genom blinkningar som svar på förlagsredaktör C. Mendibils rabblande av ett specialkonstruerat alfabet (med bokstäverna ordnade efter frekvens i franska språket).

Bolte Taylor, Jill: *Min stroke* (afasi 2009)

Jill var hjärnforskare och fick 1996 en stroke, boken handlar om hennes upplevelser kring det. Hon skriver med stor insikt förklarar på ett mycket bra sätt.

Gerland, Gunilla: *En riktig människa* (1996)

"Jag talade inte som andra barn och de förstod inte alltid vad jag sade. Jag använde ofta lite svåra ord som ... 'Accepterar du det?' Jag hade inget annat sätt att uttrycka mig på och förstod inte varför de inte förstod." Att inte förstå andra människor sätt att vara och bete sig och att själv bli missförstådd är ett genomgående tema i denna självbiografiska bok som handlar om att växa upp och leva med Asperger syndrom.

Haddons, Mark: *Den besynnerliga händelsen med hunden om natten* (Asperger)

Christopher är 15 år. Han kan alla världens länder och huvudstäder och han kan rabbla alla primtal upp till 7057, men han förstår sig inte alls på människor. En dag bestämmer han sig för att ta reda på vem som har mördat grannfruns hund. Mysteriet blir en stor utmaning för honom eftersom han blir tvungen att övervinna sin skräck för nya människor och nya situationer som det hela leder till. Han löser inte bara mordet utan upptäcker även andra hemligheter – hemligheter som gäller hans egen familj.

Lindgren, Torgny: *Dorés bibel* (2006)

"Här börjar jag säga min berättelse om Gustave Dorés Bibel. Jag säger den i en inspelningsapparat av märket SONY MZN sjuhundraio." Eftersom Dorés bibel, som huvudpersonen känner väl till från sitt barndomshem, har förkommit är han tvungen att försöka återskapa den. Efter att ha ägnat sitt liv åt att kopiera bilderna i Dorés bibel har han nu påbörjat en bok om Doré och eftersom han själv varken kan skriva eller läsa så måste den sägas. Som barn skickades han till en skola för obildbara, men hans goda minne – och intelligens – gör att han trots det och trots att han förblir naiv och emotionellt begränsad ändå klarar livet hyfsat. Men i sin naivitet och analfabetism är han ändå en potentiellt farlig person, vilket romanavslutningen antyder.

Lindquist, Ulla-Carin: *Ro utan åror – en bok om livet och döden*

Samma dag som hon skulle fira sin 50-årsdag fick TV-journalisten Ulla-Carin Lindquist sin diagnos. De problem hon haft med först sin högra hand, sen sitt ben och sen med allt fler muskler berodde på att hon drabbats av amyotrofisk lateralskleros, ALS. Det är den värsta av alla neurologiska sjukdomar. Den saknar bot och leder snabbt till döden. Den här boken är skriven under den korta sjukdomstiden.

UPPSALA
UNIVERSITET

Ulla-Carin Lindquist skildrar sina upplevelser ställd ansikte mot ansikte med döden. Men det är också en bok om kärlek och en djup förbundenhet med allt levande.

Simenon, George: *Klockorna i Bicêtre* (afasi)

Boken, som författaren tillägnat "alla de professorer, läkare, sjuksköterskor och vårdare som på sjukhus och annorstädes bemödar sig att förstå och trösta de mest förbryllade av alla varelser: den sjuka människan", utkom 1963 och två år senare i svensk översättning.

René Maugras, chefredaktör för en stor tidning, har hittats – drabbad av stroke – på en restaurangtoalett. Nu ligger han halvsidigt förlamad och utan talförmåga på ett sjukhus i Bicêtre och lyssnar till kyrkklockorna, registrerar allt som händer omkring honom och tänker ...

Tammet, Daniel: *Född en blå dag* (Asperger och savantsyndrom – 2008)

Boken är en självbiografi som ger inblick i livet som matematik- och språkgeni, men också som udda och ensam och fångad i rutiner och måsten. "Mina föräldrar såg tidigt att jag var annorlunda – jag grät mycket. När jag blev äldre slutade jag gråta – i stället blev jag tyst. Jag höll mig undan. När jag var åtta, nio förstod jag att jag var ensam, men visste inte hur jag skulle få vänner, hur jag skulle prata med andra, leka eller läsa kroppsspråk." Idag lever han med sin partner Jerome och driver ett nätbaserat språkutbildningsprogram.

Trumbo, Dalton: *Jonny got his gun* (2009)

Boken är en klassiker bland antikrigsromaner vars första upplaga utkom redan 1939. Budskapet – "Det finns inget ord som är lika mycket värt som livet" – sammanfattas av den svårt krigsskadade Joes tankar "Jag skulle byta bort demokratin mot livet. Jag skulle byta bort självständigheten och äran och friheten och anständigheten mot livet. Jag ska ge er allt det där om ni ger mig förmågan att gå och se och höra och andas luft och känna smaken av maten jag äter. Ta orden ni. Ge mig livet tillbaka." I första hand ger boken förstås bränsle till debatten om att skicka soldater till krigshärdar ute i världen, men den ger också en realistisk bild av ett liv med mycket begränsade möjligheter att få kontakt med sin omgivning. Hur ska han kunna få klarhet i tid och rum och hur ska han kunna meddela sig?

Pistorius, Martin: *När jag var osynlig* (2016)

I januari 1988 blev Martin Pistorius, då 12 år gammal, plötsligt sjuk. Han slutade äta, han sov hela tiden och drog sig undan all mänsklig kontakt. Läkarna förstod inte vad det var för fel, men inom loppet av ett och ett halvt år blev han förlamad, stum och okontaktbar. Martins föräldrar fick förklaringen att han drabbats av en okänd sjukdom som gradvis bröt ner hans kropp och att han antagligen bara hade några år kvar att leva. Tio år senare tyckte en av Martins terapeuter att hon fick kontakt med honom på ett sätt som man inte tidigare lyckats med. Det visade sig att Martin varit fullt medveten trots att han inte kunnat ge omvärlden några signaler om detta. Han hade tillbringat nästan ett decennium inlåst i en icke fungerande kropp. Ingen hade trott att han förstod någonting av vad som hände honom, och behandlat honom därefter. Under de följande åren lyckades Martin med hjälp av olika hjälpmedel bygga upp ett nytt liv. Trots att han fortfarande var totalförlamad lärde han sig kommunicera med omvärlden och blev en framstående specialist på datorteknologi. Idag har han funnit kärleken och gift sig.

FILMER

I rymden finns inga känslor: Andreas Öhman är regissör och manusförfattare och han fick idén till filmen när han läste M. Haddons bok "The Curious Incident with the Dog in the Night-Time"

The king's speech: En brittisk dramafilm från 2010 i regi av Tom Hooper. Filmen nominerades till 12 Oscar varav den fick fyra.

UPPSALA
UNIVERSITET

Min vänstra fot: En irländsk/brittisk film från 1989 i regi Jim Sheridan. Filmen baseras på Christy Browns liv, en irländare som föddes med Cerebral pares och som kommunicerade med sin vänstra fot.

The Theory of Everything: Filmen handlar om den kända astrofysikern Stephen Hawking som tack vare logopediska hjälpmedel kunde skriva sina berömda böcker som fått stora vetenskapliga framgångar.

Temple Grandin: En semibiografisk film från 2010 om Temple Grandin, en autistisk kvinna som blivit en av världens mest framstående forskare inom "animal science". Claire Danes spelar huvudrollen. 8,4 på IMDB.

Fjärilen i glaskupa: Finns alltså även som film från 2007.

My Beautiful Broken Brain: Handlar om en 34-årig kvinna som får afasi efter en stroke. Intressant film! Logopeder har en relativt stor (större än vanligt) roll i dokumentären!

<http://m.imdb.com/title/tt3815136/>

Stutterer: Vann Oscar för bästa kortfilm 2016. <https://urskola.se/Produkter/196506-Kortfilmsklubben-engelska-Stutterer>